

УДК 332.132:656.076.1

РЕГІОНАЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ АВТОМОБІЛІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

І.Ю. Шевченко, к.е.н.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна

Шевченко І.Ю. Регіональна диференціація автомобілізації населення України.

У статті проведено комплексний ретроспективний аналіз (у період 2003-2012 рр.) автомобілізації населення України. Виявлено, що найвищим рівнем забезпеченості населення легковими автомобілями характеризується м. Київ, а регіонами-лідерами за рівнем автомобілізації населення є Київська, Миколаївська, Одеська, Дніпропетровська та Запорізька області.

Ключові слова: автомобілізація населення, регіональна диференціація, парк легкових автомобілів.

Шевченко И.Ю. Региональная дифференциация автомобилизации населения Украины.

В статье проведен комплексный ретроспективный анализ (в период 2003-2012 гг.) автомобилизации населения Украины. Выявлено, что наивысшим уровнем обеспеченности населения легковыми автомобилями характеризуется г. Киев, а регионами-лидерами по уровню автомобилизации населения являются Киевская, Николаевская, Одесская, Днепропетровская и Запорожская области.

Ключевые слова: автомобилизация населения, региональная дифференциация, парк легковых автомобилей.

Shevchenko I. Yu. Regional differentiation of motorization of the population of Ukraine.

In the article the comprehensive retrospective analysis (in the period 2003-2012 years) of motorization of the population of Ukraine is provided. Revealed that the highest level of supply of the population by cars is characterized for Kiev city, and the leading regions in terms of motorization of the population are Kiev, Nikolaev, Odessa, Dnipropetrovsk and Zaporizhia regions.

Keywords: motorization of population, regional differentiation, park of cars

Невід'ємним і закономірним наслідком розвитку національної економіки є автомобілізація (моторизація) населення, що являє собою показник забезпеченості населення держави рухомим складом (як правило, легковими автомобілями, що знаходяться у приватній власності).

Як свідчать дані дослідження, проведеного Міжнародною дорожньою федерацією (International Road Federation) [1], станом на кінець 2012 року світовими лідерами (топ-10) за рівнем автомобілізації населення були такі передові за економічним розвитком держави як Сан-Марино (1139 автомобілів на 1000 осіб наявного населення держави), Ліхтенштейн (750 авто/1000 осіб), Монако (732 авто/1000 осіб), Люксембург (665 авто/1000 осіб), Ісландія (644 авто/1000 осіб), Пуерто-Ріко (621 авто/1000 осіб), Італія (602 авто/1000 осіб), Нова Зеландія (599 авто/1000 осіб), Мальта (579 авто/1000 осіб) та Австралія (556 авто/1000 осіб).

Отримані федерацією дані в значній мірі підтверджують, що рівень автомобілізації населення в сучасних умовах виступає важливим індикатором соціально-економічного розвитку держави та її регіонів, чим визначається актуальність обраного напрямку дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Не дивлячись на значну перспективність дослідження тенденцій і закономірностей автомобілізації населення України, в сучасних умовах більшістю вітчизняних науковців віддається перевага вивченню лише наслідків зростання парку автомобілів у контексті забезпечення ефективності функціонування підприємств автомобільного транспорту. Так, зокрема, П. Вірченко та А. Мазурова зазначають, що нині масова автомобілізація населення є найбільш актуальною проблемою транспорту великих міст, що «... призводить до зниження ефективності функціонування громадського пасажирського транспорту і, як наслідок, зростання викидів вихлопних газів та суттєвих додаткових витрат міських бюджетів на благоустрій транспортних магістралей та розв'язок» [2]. Іншими науковцями [3-5] також вказується на переважно негативні наслідки автомобілізації населення у країнах пострадянського простору щодо умов функціонування підприємств автомобільного

транспорту (які проявляються у регулярних порушеннях нормальних режимів руху транспортних потоків і виникнення заторів, зниження якості обслуговування, зменшення продуктивності та ефективності роботи рухомого складу), що значною мірою викликані практичною відсутністю розвитку дорожньої інфраструктури, адекватного нарощуванню парку автомобілів.

За результатами спільного дослідження ВГО «Асоціація безпеки дорожнього руху» та ВГО «Українська асоціація маркетингу» [6] збільшення парку легкових автомобілів в Україні негативно вплинуло на безпеку руху: так, рівень смертності населення від дорожньо-транспортних пригод в Україні сягає 18,7 смертей на 100 тисяч населення, тоді як в таких країнах як Німеччина, Голландія, Велика Британія, Швеція (де середній рівень автомобілізації населення в 3,5-4 разів вищий) цей показник складає 3-4 особи на 100 тисяч осіб.

Зазначене свідчить про доцільність вивчення феномену автомобілізації населення як глобального явища, яке має ряд як позитивних, так і негативних наслідків на загальнодержавному рівні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Як бачимо з вищезазначеного, зовсім незначну частину наукових напрацювань у царині вивчення феномену моторизації складають дослідження, присвячені регіональним аспектам забезпеченості населення легковими автомобілями власного користування.

Метою статті є проведення комплексного ретроспективного аналізу автомобілізації населення України в регіональному розрізі та, на основі його результатів, здійснення диференціації регіонів за рівнем забезпеченості населення легковими автомобілями власного користування.

Виклад основного матеріалу дослідження

Використавши статистичні дані щодо наявного парку легкових автомобілів і населення регіонів України, наданих Державною службою статистики [7-17], проведемо комплексне ретроспективне дослідження рівня автомобілізації населення окремих областей і держави в цілому в період 2003-2012 рр., представивши основні результати розрахунків в табл. 1.

Як свідчать дані табл. 1, протягом досліджуваного періоду рівень автомобілізації населення України мав стійку тенденцію до зростання: загалом кількість легкових автомобілів на 1000 осіб населення збільшилася з 107 автомобілів до 143 автомобілів (на 33,3%).

При цьому найбільш різучі позитивні зміни рівня автомобілізації населення мали місце в таких регіонах України: Миколаївській (зростання на 137,4%), Київській (зростання на 77,6%), Одеській (зростання на 76,6%), Хмельницькій (зростання на 57,8%) областях, місті Києві (зростання на 56,6%), Дніпропетровській (зростання на 53,9%), Рівненській (зростання на 48,8%), Луганській і Львівській (зростання на 42,0% і 41,6% відповідно) областях.

Таблиця 1. Ретроспективний аналіз автомобілізації населення регіонів України

Частина 1. Наявний парк легкових автомобілів за регіонами України по рокам, тис. од.*										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Регіони	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Україна	5109,6	4987,4	5125,9	5260,1	5326,4	5630,9	6090,4	6216,7	6470,5	6514,5
АРК	247,6	253,5	251,5	250,7	233,7	232,5	245,6	262,6	289,8	272,7
області										
Вінницька	180,0	182,9	161,1	175,7	174,9	187,0	169,9	185,4	188,3	225,7
Волинська	96,3	98,8	95,6	91,4	102,0	104,4	114,4	114,9	114,9	125,7
Дніпропетровська	390,0	404,3	368,0	405,7	407,9	453,4	485,5	502,3	499,9	566,9
Донецька	495,1	498,3	498,3	469,4	490,6	469,5	562,0	583,6	583,3	511,9
Житомирська	127,0	113,4	133,4	131,2	138,0	148,1	160,3	162,6	165,5	144,3
Закарпатська	117,8	119,8	128,1	142,5	146,1	145,6	163,7	188,2	176,1	147,6
Запорізька	284,2	305,4	310,8	315,7	309,1	303,2	301,1	295,1	298,6	288,5
Івано-Франківська	124,1	134,1	133,3	136,4	137,2	146,1	171,9	127,9	139,7	148,8
Київська	207,3	116,2	234,3	253,3	212,6	273,2	290,5	303,9	378,1	353,5
Кіровоградська	138,0	111,0	96,9	92,7	96,9	113,7	118,6	121,4	122,0	140,7
Луганська	247,1	216,0	272,4	276,8	283,6	291,0	310,4	322,0	310,1	319,4
Львівська	199,9	211,5	225,5	231,9	244,5	248,3	264,0	266,4	270,2	276,7
Миколаївська	106,3	103,5	107,3	107,5	108,8	115,2	128,4	138,3	150,6	238,7
Одеська	252,3	236,2	234,9	207,7	191,8	239,3	261,0	266,0	350,6	439,2
Полтавська	204,3	161,7	178,3	199,2	216,1	233,6	246,0	194,6	214,6	152,4
Рівненська	89,8	110,3	102,7	105,2	95,1	101,4	108,1	102,5	105,3	132,8
Сумська	120,4	108,8	113,6	115,3	108,8	111,0	121,6	135,5	131,9	100,9
Тернопільська	100,0	99,8	89,6	89,0	92,1	99,4	115,8	122,7	129,7	124,8
Харківська	316,1	348,3	345,2	348,1	349,2	343,6	367,3	376,4	384,0	390,9
Херсонська	127,9	130,0	129,2	132,7	131,4	137,2	147,5	151,1	149,0	139,0
Хмельницька	134,9	105,0	102,1	106,0	120,5	127,9	140,8	140,5	147,9	199,6
Черкаська	166,8	165,6	164,9	158,2	166,7	169,9	175,7	177,3	183,5	123,5
Чернівецька	100,6	89,1	87,7	88,3	88,8	89,6	92,2	97,4	101,3	128,9
Чернігівська	100,4	79,6	87,0	91,1	92,2	95,5	105,5	108,0	109,7	113,2

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
міста										
Київ	386,8	423,4	444,1	484,2	532,7	595,8	663,7	703,7	708,7	652,9
Севастополь	48,6	61,1	30,1	54,2	55,1	55,5	58,9	66,4	67,2	55,3
Частина 2. Найвнє населення за регіонами України по рокам, тис. осіб**										
Україна	47622,4	47280,8	46929,5	46614,8	46372,7	46115,9	45962,9	45778,5	45633,6	45553,0
АРК	2005,1	1994,3	1983,8	1976,1	1971,1	1966,5	1965,3	1963,5	1963,0	1965,2
області										
Вінницька	1736,2	1720,1	1701,6	1685,0	1672,2	1658,8	1650,6	1641,2	1634,2	1627,0
Волинська	1048,8	1044,8	1040,4	1037,6	1036,4	1036,1	1036,7	1037,2	1038,6	1040,0
Дніпропетровська	3502,9	3476,2	3447,2	3420,2	3398,4	3371,7	3355,5	3336,5	3320,3	3307,8
Донецька	4720,9	4671,9	4622,9	4576,2	4538,9	4496,2	4466,7	4433,0	4403,2	4375,4
Житомирська	1359,8	1345,3	1330,1	1315,9	1305,5	1293,2	1285,8	1279,0	1273,2	1268,9
Закарпатська	1251,1	1248,5	1245,5	1243,6	1242,6	1243,2	1244,8	1247,4	1250,7	1254,4
Запорізька	1892,6	1877,2	1861,0	1845,7	1832,9	1820,0	1811,7	1801,3	1791,7	1785,2
Івано-Франківська	1397,8	1393,6	1388,9	1384,9	1382,6	1380,6	1380,7	1379,8	1380,1	1381,8
Київська	1793,9	1778,9	1763,8	1749,7	1737,3	1726,7	1721,8	1717,6	1719,5	1722,1
Кіровоградська	1100,0	1083,9	1067,2	1051,9	1039,7	1026,1	1017,8	1010,0	1002,4	995,2
Луганська	2472,6	2440,3	2409,1	2379,2	2355,4	2329,4	2311,6	2291,3	2272,7	2256,5
Львівська	2598,3	2588,0	2577,1	2567,0	2559,8	2551,9	2549,6	2544,7	2540,9	2540,7
Миколаївська	1240,4	1229,5	1219,6	1211,2	1203,6	1195,0	1189,5	1183,3	1178,2	1173,5
Одеська	2430,0	2415,7	2402,2	2394,8	2394,7	2391,2	2391,0	2388,7	2388,3	2395,2
Полтавська	1590,5	1572,5	1554,9	1539,0	1524,9	1510,3	1499,6	1487,8	1477,2	1467,8
Рівненська	1164,1	1160,7	1156,5	1154,1	1152,0	1150,8	1151,6	1152,5	1154,3	1156,9
Сумська	1261,7	1243,9	1226,3	1210,0	1196,8	1182,8	1172,3	1161,5	1152,3	1143,2
Тернопільська	1126,6	1119,6	1112,1	1104,7	1098,6	1092,7	1088,9	1084,1	1080,4	1077,3
Харківська	2866,7	2848,4	2829,0	2810,0	2795,9	2780,5	2769,1	2755,1	2742,2	2744,4
Херсонська	1149,8	1138,2	1126,5	1116,3	1107,5	1098,5	1093,4	1088,2	1083,4	1078,2
Хмельницька	1401,1	1388,0	1373,4	1360,4	1350,3	1340,4	1334,0	1326,9	1320,2	1314,0
Черкаська	1372,5	1357,1	1341,5	1326,9	1315,5	1303,1	1295,2	1285,4	1277,3	1268,9
Чернівецька	914,6	911,5	908,2	905,9	904,5	903,7	904,4	904,3	905,3	907,2
Чернігівська	1206,8	1187,7	1168,4	1150,6	1135,9	1120,1	1109,7	1098,2	1088,5	1077,8
міста										
Київ	2639,0	2666,4	2693,2	2718,8	2740,2	2766,6	2785,1	2799,2	2814,3	2845,0
Севастополь	378,4	378,6	379,1	379,1	379,5	379,9	380,5	380,8	381,2	383,4
Частина 3. Автомобілізація населення за регіонами України по рокам, авто/1000 осіб***										
Україна	107	105	109	113	115	122	133	136	142	143
АРК	123	127	127	127	119	118	125	134	148	139
області										
Вінницька	104	106	95	104	105	113	103	113	115	139
Волинська	92	95	92	88	98	101	110	111	111	121
Дніпропетровська	111	116	107	119	120	134	145	151	151	171
Донецька	105	107	108	103	108	104	126	132	132	117
Житомирська	93	84	100	100	106	115	125	127	130	114
Закарпатська	94	96	103	115	118	117	132	151	141	118
Запорізька	150	163	167	171	169	167	166	164	167	162
Івано-Франківська	89	96	96	98	99	106	125	93	101	108
Київська	116	65	133	145	122	158	169	177	220	205
Кіровоградська	125	102	91	88	93	111	117	120	122	141
Луганська	100	89	113	116	120	125	134	141	136	142
Львівська	77	82	88	90	96	97	104	105	106	109
Миколаївська	86	84	88	89	90	96	108	117	128	203
Одеська	104	98	98	87	80	100	109	111	147	183
Полтавська	128	103	115	129	142	155	164	131	145	104
Рівненська	77	95	89	91	83	88	94	89	91	115
Сумська	95	87	93	95	91	94	104	117	114	88
Тернопільська	89	89	81	81	84	91	106	113	120	116
Харківська	110	122	122	124	125	124	133	137	140	142
Херсонська	111	114	115	119	119	125	135	139	138	129
Хмельницька	96	76	74	78	89	95	106	106	112	152
Черкаська	122	122	123	119	127	130	136	138	144	97
Чернівецька	110	98	97	97	98	99	102	108	112	142
Чернігівська	83	67	74	79	81	85	95	98	101	105
міста										
Київ	147	159	165	178	194	215	238	251	252	229
Севастополь	128	161	79	143	145	146	155	174	176	144

Джерело: складено автором за даними [7-17] та власних розрахунків.

Значно менші зміни рівня автомобілізації населення спостережувалися в таких регіонах України: Сумській (зменшення на 7,5%), Запорізькій (зростання на 7,6%), Донецькій (зростання на 11,6%) областях, місті Севастополі (зростання на 12,3%), АРК (зростання на 12,4%), Кіровоградській (зростання на 12,7%), Херсонській (зростання на 15,9%), Полтавській (зменшення на 19,2%), Черкаській (зменшення на 19,9%), Івано-Франківській (зростання на 21,3%), Житомирській (зростання на 21,8%), Закарпатській (зростання на 25,0%) та Чернігівській (зростання на 26,2%) областях. Зростання рівня автомобілізації населення інших регіонів України (Вінницької (33,8%), Волинської (31,6%), Тернопільської (30,5%), Харківської (29,2%) та Чернівецької (29,2%) областей) було найближчим до загальнодержавного рівня. Слід зазначити, що інтенсифікація автомобілізації населення регіонів України переважно відбувалася під одночасним впливом двох факторів – нарощуванням парку легкових автомобілів, що знаходяться у приватній власності, та зменшенням чисельності наявного населення.

Як бачимо з вищезазначеного, в усіх регіонах України (крім Полтавської, Сумської та Черкаської областей) мало місце зростання рівня автомобілізації населення у період 2003-2012 рр. При цьому, зростання рівня забезпеченості населення України легковими автомобілями власного користування було стабільним, почи-

наючи з 2005 р., – середній рівень приросту показника автомобілізації населення на загальнодержавному рівні склав 3%. Аналогічна тенденція характерна для нарощування парку легкових автомобілів у Миколаївській і Чернігівській областях, де середній приріст рівня моторизації населення становив 11% і 3% відповідно. Єдиним регіоном України, що демонстрував у всі з досліджуваних років стабільну тенденцію до нарощування парку легкового автомобільного транспорту була Львівська область, де середній приріст рівня автомобілізації населення становив 4%. У всіх інших областях України нарощування парку легкових автомобілів відбувалося переважно нестабільними темпами. Загалом, найбільшим річним приростом моторизації населення в обраний період характеризувалися такі регіони як Київська (12%), Миколаївська (11%) та Одеська (8%) області, місто Севастополь (7%), Хмельницька (6%), Рівненська (5%) та Дніпропетровська (5%) області.

Щодо регіональної диференціації автомобілізації населення України, то можемо бачити, що єдиними адміністративно-територіальними одиницями, які характеризувалися у всі з досліджуваних років рівнем забезпеченості населення легковими автомобілями власного користування вищим за середній по країні, є м. Київ і Запорізька область. Більш наглядно та детально регіональна диференціація автомобілізації населення України в період 2003-2012 рр. представлена в табл. 2.

Таблиця 2. Диференціація регіонів України за рівнем автомобілізації населення в 2003-2012 рр.

Роки	Регіони, рівень автомобілізації населення яких є вищим за середній у державі	Регіони, рівень автомобілізації населення яких є нижчим за середній у державі
2003	I, IV, VIII, X, XI, XVI, XX, XXI, XXIII, XXIV, XXVI, XXVII	II, III, V, VI, VII, IX, XII, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXV
2004	I, II, IV, V, VIII, XX, XXI, XXIII, XXVI, XXVII	III, VI, VII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV
2005	I, VIII, X, XII, XVI, XX, XXI, XXIII, XXVI	II, III, IV, V, VI, VII, IX, XI, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV, XXVII
2006	I, IV, VII, VIII, X, XII, XVI, XX, XXI, XXIII, XXVI, XXVII	II, III, V, VI, IX, XI, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV
2007	I, IV, VII, VIII, X, XII, XVI, XX, XXI, XXIII, XXVI, XXVII	II, III, V, VI, IX, XI, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV
2008	IV, VIII, X, XII, XVI, XX, XXI, XXIII, XXVI, XXVII	I, II, III, V, VI, VII, IX, XI, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV
2009	IV, VIII, X, XII, XVI, XX, XXI, XXIII, XXVI, XXVII	I, II, III, V, VI, VII, IX, XI, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV
2010	IV, VII, VIII, X, XII, XX, XXI, XXIII, XXVI, XXVII	I, II, III, V, VI, IX, XI, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV
2011	I, IV, VIII, X, XV, XVI, XXIII, XXVI, XXVII	II, III, V, VI, VII, IX, XI, XII, XIII, XIV, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIV, XXV
2012	IV, VIII, X, XIV, XV, XXII, XXVI, XXVII	I, II, III, V, VI, VII, IX, XI, XII, XIII, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXIII, XXIV, XXV

Примітка: I – АРК, II – Вінницька область, III – Волинська область, IV – Дніпропетровська область, V – Донецька область, VI – Житомирська область, VII – Закарпатська область, VIII – Запорізька область, IX – Івано-Франківська область, X – Київська область, XI – Кіровоградська область, XII – Луганська область, XIII – Львівська область, XIV – Миколаївська область, XV – Одеська область, XVI – Полтавська область, XVII – Рівненська область, XVIII – Сумська область, XIX – Тернопільська область, XX – Харківська область, XXI – Херсонська область, XXII – Хмельницька область, XXIII – Черкаська область, XXIV – Чернівецька область, XXV – Чернігівська область, XXVI – м. Київ, XXVII – м. Севастополь.

З даних, представлених у табл. 2, можна зробити наступні висновки:

1) регіонами, що переважно характеризувалися у досліджуваній період рівнем автомобілізації населення, вищим за загальнодержавний рівень, були: Запорізька область (у 10 із 10 років, обраних для дослідження), м. Київ (у 10 із 10 років), Дніпропетровська область (у 9 із 10 років), Київська область (у 9 із 10 років), Черкаська область (у 9 із 10 років), Харківська область (у 8 із 10 років), Херсонська область (у 8 із 10 років), Полтавська область (у 7 із 10 років), АРК (у 6 із 10 років) і Луганська область (у 6 із 10 років);

2) регіонами, що переважно характеризувалися у досліджуваній період рівнем автомобілізації населення, нижчим за загальнодержавний рівень, були: Волинська область (у 10 із 10 років), Житомирська область (у 10 із 10 років), Івано-Франківська область (у 10 із 10 років), Львівська область (у 10 із 10 років), Рівненська область (у 10 із 10 років), Сумська область (у 10 із 10 років), Тернопільська область (у 10 із 10 років), Чернігівська область (у 10 із 10 років), Вінницька

область (у 9 із 10 років), Донецька область (у 9 із 10 років), Кіровоградська область (у 9 із 10 років), Миколаївська область (у 9 із 10 років), Хмельницька область (у 9 із 10 років), Чернівецька область (у 9 із 10 років), Одеська область (у 8 із 10 років) і Закарпатська область (у 6 із 10 років).

Висновки

Проведений у ході наукового дослідження комплексний ретроспективний аналіз автомобілізації населення України в період 2003-2012 рр. дав змогу виявити:

1) тенденції зміни (зростання чи зменшення) рівня автомобілізації населення регіонів України та держави в цілому в порівнянні значення досліджуваного показника в останній і перший роки обраного періоду;

2) динаміку зміни рівня моторизації населення регіонів України та держави в цілому протягом досліджуваного періоду;

3) регіони України, рівень автомобілізації населення яких був вищим/нижчим за загальнодержавне значення досліджуваного показника в період 2003-2012 рр.

Список літератури:

1. Рейтинг стран мира по уровню автомобилизации населения [*Электронный ресурс*] / Информационно-аналитический портал Центра гуманитарных технологий. – Режим доступа: <http://gtmarket.ru/ratings/passenger-cars-per-inhabitants/info>.
2. Вірченко П. А. Деякі проблеми функціонування транспорту великого міста (суспільно-географічний аспект) / П. А. Вірченко, А. В. Мазурова // Регіональні проблеми України: Географічний аналіз та пошук шляхів вирішення : Зб. наук. праць. – Херсон: ПП Вишемирський, 2013. – С. 27–30.
3. Погайдак О. Інноваційні шляхи розвитку транспортного обслуговування в умовах активної автомобілізації населення посттоталітарного суспільства / О. Погайдак, Н. Кирич, Б. Керничний // Галицький економічний вісник. – 2013. – №1(40). – С. 137–145.
4. Доля В. К. Моделювання впливу рівня автомобілізації на ефективність функціонування транспортної мережі / В. К. Доля, О. О. Лобашов, О. В. Прасоленко // Вісник Донецької академії автомобільного транспорту. – 2010. – № 3. – С. 19–23.
5. Транспортна політика України та її наближення до норм Європейського Союзу ; за ред. Марчіна Свенціцькі. – К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2010. – 102 с.
6. Безпека дорожнього руху: комплексне дослідження основних факторів впливу / Маркетингові дослідження. – 2013. – № 5. – С. 11–25.
7. Транспорт і зв'язок України у 2012 році: Статистичний збірник / Відп. за вип. І. В. Калачова. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 269 с.
8. Чисельність населення на 1 січня 2004 року [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2003/ds/kn/kn_u/122003.html.
9. Чисельність населення на 1 січня 2005 року [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2004/ds/kn/kn_u/kn122004_u.html.
10. Чисельність населення на 1 січня 2006 року та середня за січень-грудень 2005 року [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2005/ds/kn>.
11. Чисельність населення на 1 лютого 2007 року та середня за січень 2007 року [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2007/ds/kn/kn_u/kn0107_u.
12. Чисельність населення на 1 січня 2008 року та середня за січень-грудень 2007 року [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2007/ds/kn>.
13. Чисельність населення на 1 лютого 2009 року та середня за січень 2009 року [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2009/ds/kn/kn_u/kn0109_u.
14. Чисельність населення на 1 січня 2010 року та середня за 2009 рік [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2009/ds/kn/kn_u/kn1209_u.html.
15. Чисельність населення на 1 січня 2011 року та середня за 2010 рік [*Електронний ресурс*]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2010/ds/kn/kn_u/kn1210_u.html.

16. Чисельність населення на 1 січня 2012 року та середня за 2011 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2012/ds/kn/kn_u/kn0112_u.html.
17. Чисельність населення на 1 січня 2013 року та середня за 2012 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/ds/kn/kn_u/kn0113_u.html.

Надано до редакції 07.04.2015

Шевченко Інна Юріївна / Inna Yu. Shevchenko
utka_shevchenko@mail.ru

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Регіональна диференціація автомобілізації населення України [Електронний ресурс] / І.Ю. Шевченко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2015. – № 3 (19). – С. 41-46. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opi.ua/files/archive/2015/n3.html>